

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2019

Marking Scheme

Bulgarian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Bulgare

Схема за оценяване и критерии

Първа част

(30 /100)

1. Какво е значението на думите и на изразите в текста?

а) антихуманна реалност

1 точка

– нечовешка, жестока, лишена от човечност действителност

б) утопия

1 точка

– желан, съвършен, идеален свят, който е различен от реално съществуващия

в) лоялен

1 точка

– почтен, честен, привързан, предан

г) манипулация

1 точка

– въздействие по хитър и нечестен начин върху някого или нещо за постигане на определена цел

д) референдум

1 точка

– пряко допитване до народа, който чрез гласуване трябва да изрази мнението си по важен държавен въпрос

2. Според автора, трансхуманното бъдеще ще застраши основните политически идеали на обществото. Кои са тези „основни идеали“, които се говори в текста?

за
5 точки

– Идеалите на съвременните демократични общества - за човешките права, за свободата, равенството, за стойността на човешкия труд и за правото на труд, за социалната идентичност, правото на избор...

3. Авторът твърди, че „сливането между човека и машината“ ще наложи неравенство. Обяснете защо?

5 точки

– Използването на машините за „преодоляване на биологическите ни ограничения“ е свързано със скъпи процедури и ако „операции като имплантиране на допълнителна памет или директна връзка с мрежи от суперкомпютри, даващи в реално време информация, практическо знание, професионална квалификация и т.н. са достъпни само за едни и недостъпни за други, формалното равенство пред закона и най-вече равенството на човешкото достойнство не могат да бъдат удържани“.

4. Съгласни ли сте, че изкуственият интелект ще направи много хора „излишни“?

5 точки

– Наистина, в бъдеще машините ще вземат много самостоятелни решения, ще се самообразоват и ще проявяват творчество, затова сигурно ще могат да „заместват“ хората и голяма част от познатите ни професии ще изчезнат. Но дори самият автор споменава, че на тяхно място ще се появят нови професии и непознати досега „нови форми на човешки труд“. Всъщност, въпросът, който трябва да си зададем е дали ще има дълъг „преходен период“, през който много хора ще загубят работата си, ще се чувстват излишни и с ограничени права и как и с каква бързина обществото ще реагира на

промените, за да се приспособи към тях.

5. Мислите ли като автора, че „идентичността, както и частната сфера, стават почти невъзможни в радикалните варианти на нашето бъдеще”? 5 точки

– Струва ми се, че авторът преувеличава тази опасност - все пак, идентичността (индивидуалността) на човека се проявява в неговия избор, в ориентациите му, предпочитанията му и интересите му, в „избора на социално съдържание” (според думите на автора). В този смисъл, едва ли хората на бъдещето ще са различни от нас, човекът винаги е определял себе си чрез това, което избира. Друг е въпросът, че индивидуалният избор може да бъде манипулиран и предопределян от този, който „произвежда заготовките”, но това до известна степен също ще е наследено от миналото...

6. Съгласни ли сте с автора, че през последните години „хората все по-трудно разбират логиката на собствения си политически избор.” 5 точки

- Факт е, че днес благодарение на социалните медии е натрупана огромна информация за всеки и тя дава възможност да се изграждат профили на всеки от нас, които да предвиждат достатъчно точно социалното ни поведение. Авторът е прав до известна степен, че политиците използват тази „гигантска социална и биометрична информация”, за да предвиждат решенията и предпочитанията на всеки и за целенасочени политически внушения и манипулация. Но от друга страна, не трябва да забравяме, че благодарение на същите медии, човек има все по-свободен достъп до най-различна и противоречива информация, атакуван е ежедневно от всякакви внушения и трябва да избира постоянно. Може би, в тази усложнена комуникационна среда хората неизбежно развиват аналитичните си способности, те са по-знаещи, по-рационални, по-отговорни и не така лесно подвеждащи се.

Втора част

(30/100)

„Виртуалната реалност отнема свободата...”

Какво е вашето мнение? Обяснете защо. (около 100 думи)

Лична интерпретация, ясни и непротиворечиви идеи.

Темата предлага много възможности за лична интерпретация, свързана с личния опит на кандидатите. В същото време предимство ще е да се пофилософства върху понятията «виртуално» и «реално» - самият израз «виртуална реалност» е противоречив, както и изразът «реална реалност» невъзможен. Под една или друга форма, «виртуалността» винаги е била присъща на човека, той винаги е изпитвал необходимост да живее малко „отвъд реалното”. В този смисъл виртуалното е част от неговата реалност... Друг е въпросът за личната стратегия на всеки за уравновесяване на реалното и виртуалното в ежедневието. Интересен подход ще е отговорът да се развие от гледна точка на понятието «свобода», какво отнема свободата ни, кога и как човек загубва контрол над самия себе си и става зависим.

Трета част

(40/100)

Напишете съчинение (минимум 300 думи) на една от следните теми:

1. Бъдещето е вече тук.

или

2. Една година почивка след завършване на средното образование – полезно или просто загуба на време? Не забравяйте да аргументирате и двете възможности.

Умение за създаване на цялостен, логически последователен (кохерентен и кохезивен) текст, целенасоченост на аргументацията, езикова компетентност и речеви умения.

Бележки:

При оценяването на отговорите от първите две части се прилагат следните критерии:

1. Яснота и точност на изказа – кандидатът разбира добре въпросите и знае как да отговори ясно и точно – 30% ;
2. Свързаност и непротиворечивост на отговорите – кандидатът използва откъси от текста, които са адекватни на мисълта му, идеите му са непротиворечиви и композицията на съчинението следва определена логика – 30% ;
3. Езикова компетентност – кандидатът умее свободно да изразява идеите си, езикът на изказването му е ясен и точен – 30% ;
4. Конвенционални умения – кандидатът владее и прилага граматичната норма и правописа на съвременния български книжовен език – 10%.

